

AVAÜRITUS

„Start kliimaseadusele“

20. september 2023

KLIIMAMINISTEERIUM

Päevakava

KLIIMAMINISTEERIUM

- 13.00 – 13.10 Avasõnad. *Kristen Michal, kliimaminister*
- 13.10 – 13.35 Erinevate riikide kliimaseaduse koostamise kogemus. *Mathilde Mesnard, Keskkonnadirektoraadi asedirektor, OECD*
- 13.35 – 14.00 Soome kliimaseaduse ülevaade ja mõjud. *Karoliina Anttonen, Soome Keskkonnaministeeriumi õigusnõunik*
- 14.00 – 14.20 Paus
- 14.20 – 14.50 Kliimaeesmärgid ning vastamist vajavad küsimused. *Kristi Klaas, Kliimaministeeriumi rohereformi asekanstsler*
- 14.50 – 15.20 Ülevaade kliimaseaduse väljatöötamisest. *Keit Kasemets, Kliimaministeeriumi kanstsler*
- 15.20 – 16.20 Aruteluring „Kas kliimaseadust on vaja rohkem ettevõtjatele või järgmisele inimpõlvele?“
- 16.20 – 16.55 Vaba arutelu
- 16.55 – 17.00 Päeva kokkuvõte

Räägi kaasa!

slido.com
#2425 472

Finnish Climate Act

Revision and Repercussions

Karoliina Anttonen
Senior Ministerial Adviser
Ministry of the Environment
Finland

Background

- Finland has a national Climate Act since 2015
- The act has provisions on climate targets, climate policy planning, monitoring and a national climate panel
- Context:
  - Paris Agreement
  - EU 2020 climate package
  - UK Climate Law
- Discussion at the time:
  - Do we need this?
  - Why do we need this?

Climate Act 2015

- Scope:
  - Obligations to government
  - Medium term plan for effort sharing sector
  - Long-term plan for whole economy
- One quantified target: at least 80 % emission reductions from 1990 levels by 2050
- Three climate plans: medium term, long term, and adaptation plan
- Establishment of an independent Climate Panel
- Annual report to the Parliament

Climate Act 2022 and 2023

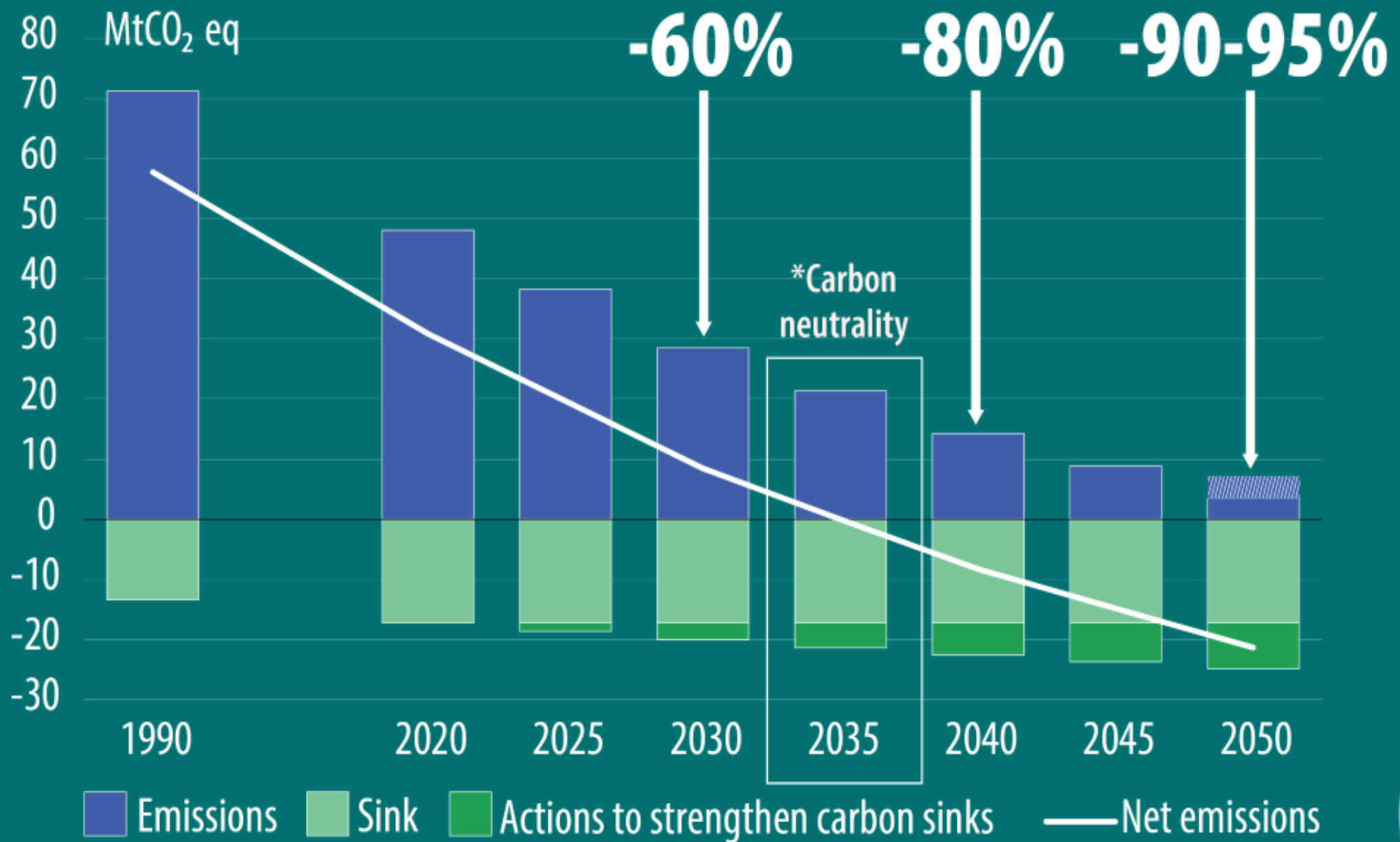
- Prime minister Sanna Marin's government set up a climate neutrality target for 2035, and the Climate Act was reformed to reach the target
- The preparation of a new Climate Act started in 2019
- The reformed Act entered into force in July 2022
- The reformed Act was amended in March 2023

The main provisions of the new Act

- The key objective of the new Climate Act is to ensure that Finland will achieve carbon neutrality by 2035 at the latest.
- Emission reduction targets
  - -60 % by 2030,
  - -80 % by 2040
  - at least -90 %, but aiming for -95 % by 2050
- The main instrument to achieve the targets are four climate policy plans
  - They include measures to achieve the climate targets
- The implementation of the plans are monitored on a yearly basis
- The scope of the Act has been extended to also cover the land use sector, and a target concerning the strengthening of carbon sinks is included in the Act.
- A new Sámi Climate Council is established
- Obligation for municipalities to prepare a climate plan
- Appeals

*Based on the assumption that the carbon sink is 21 MtCO₂ eq in 2035.

Takeaways

- A Climate Act provides certainty and continuity on direction of travel across electoral cycles
- Transparency and improved participation for the Parliament and stakeholders
- Independent science-based advice on climate policy
- Climate plans are essential instruments for implementation
- Investment certainty and a clearer regulatory landscape for companies

Repercussions: Finland's First Climate Judgment

- An appeal was made to Finland's Supreme Administrative Court on the grounds of the 2022 Climate Report to the Parliament
- The applicants claimed that the Government had failed to initiate additional measures to address the 2021 reduction in forest sinks
- The Supreme Administrative Court deemed the appeal inadmissible (votes 3-2)

Repercussions: Changing political priorities

- Prime Minister Petteri Orpo's government has decided to revoke municipalities' obligation to prepare a climate plan
- Main objective is to reduce government expenditure (2,81 MEUR)

<https://ym.fi/en/climate-change-legislation>

Thank you!

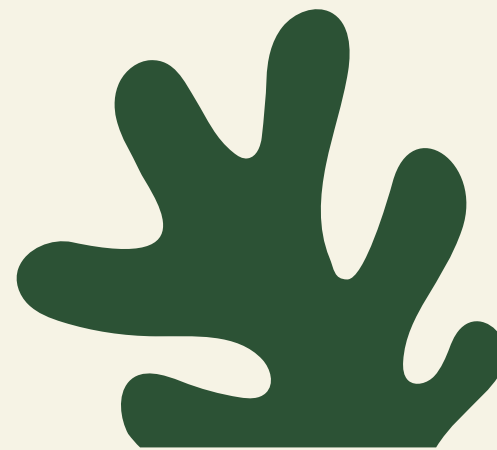

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

AVAÜRITUS

„Start kliimaseadusele“

20. september 2023

KLIIMAMINISTEERIUM

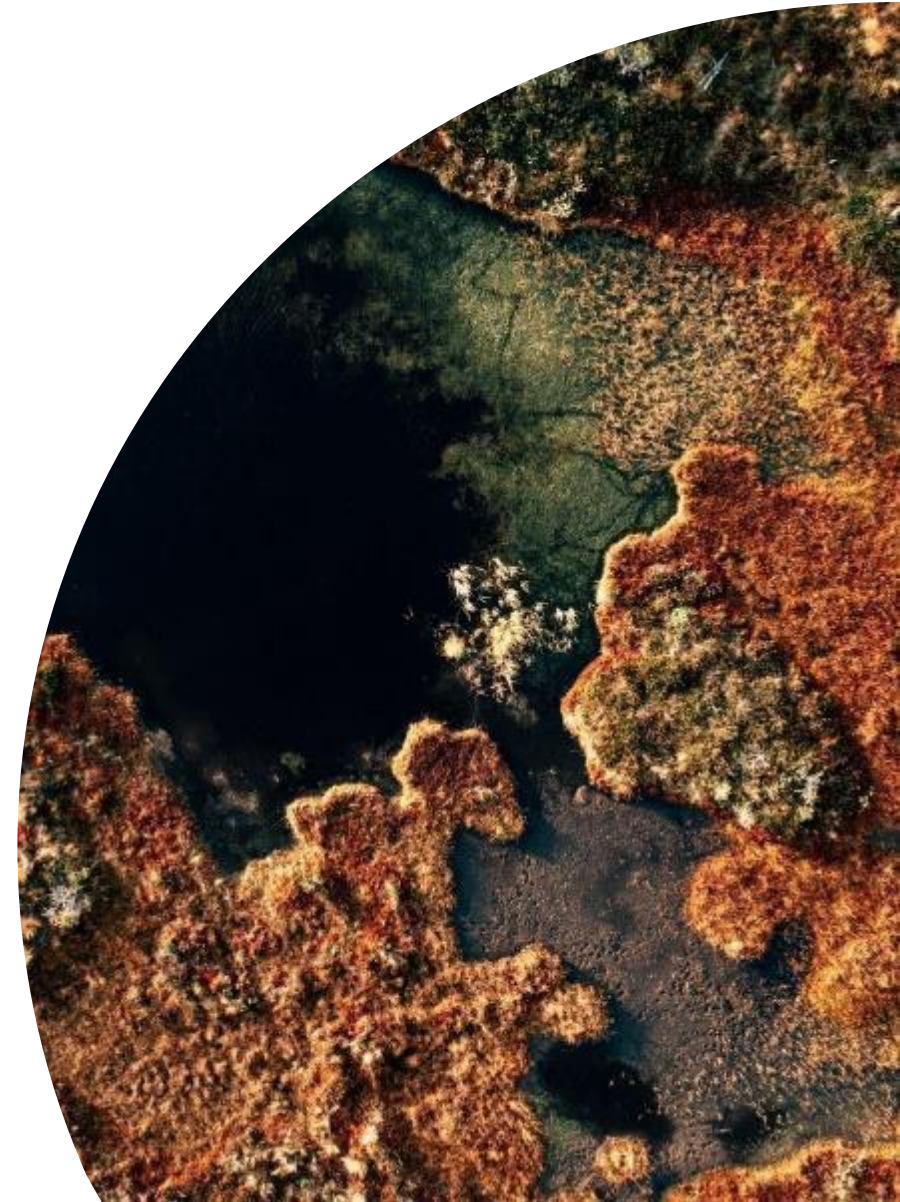

KLIIMAMINISTEERIUM

Kliimaeesmärgid ja vastamist vajavad küsimused

Kristi Klaas

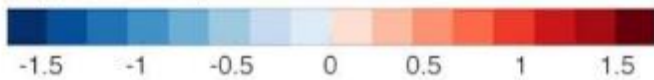
Kliimaministeeriumi rohereformi
asekantsler, 20.09.2023

Globalised riskid

Temperature relative to average for whole period
(degrees Celsius)

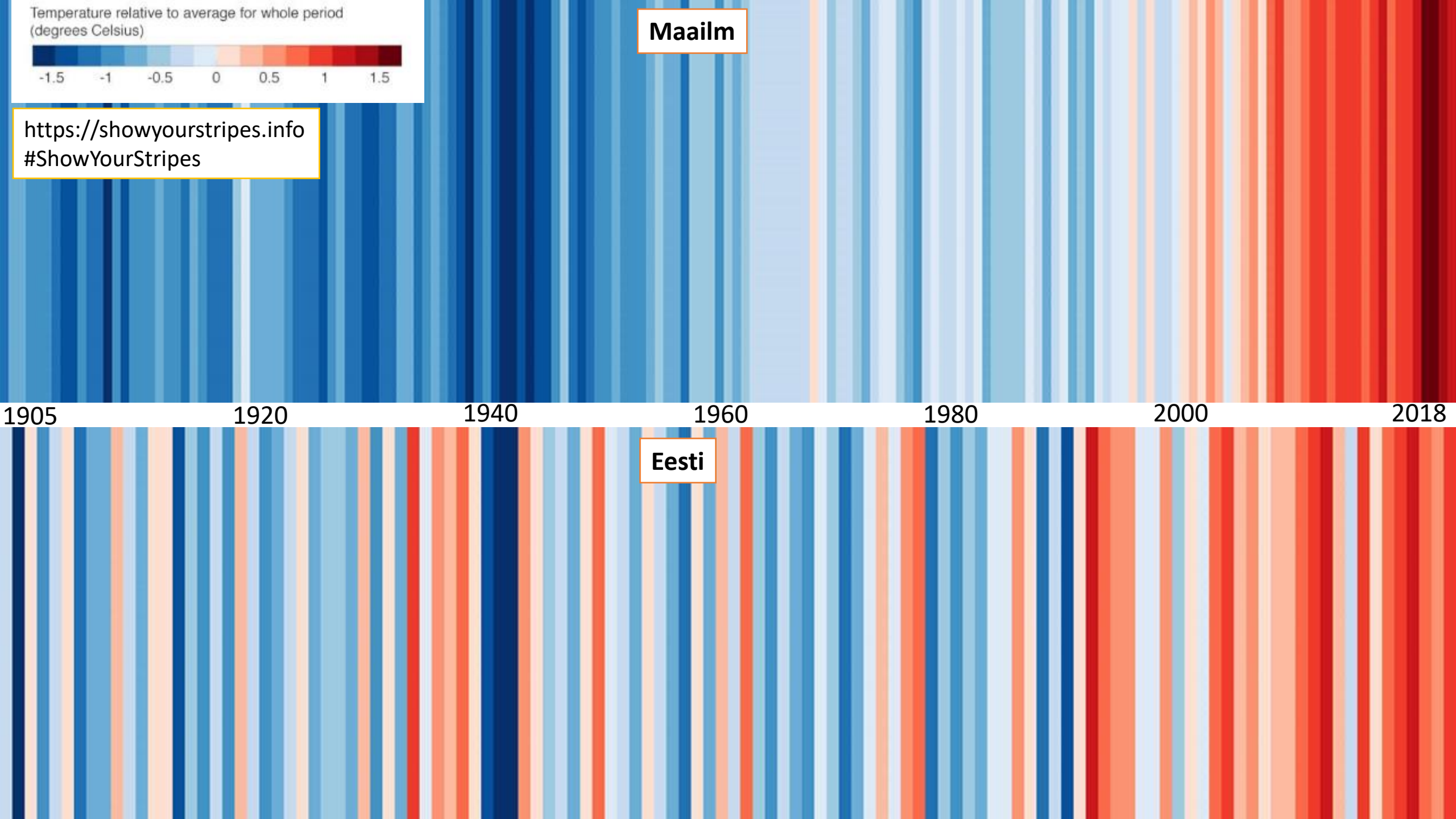

Maailm

<https://showyourstripes.info>
#ShowYourStripes

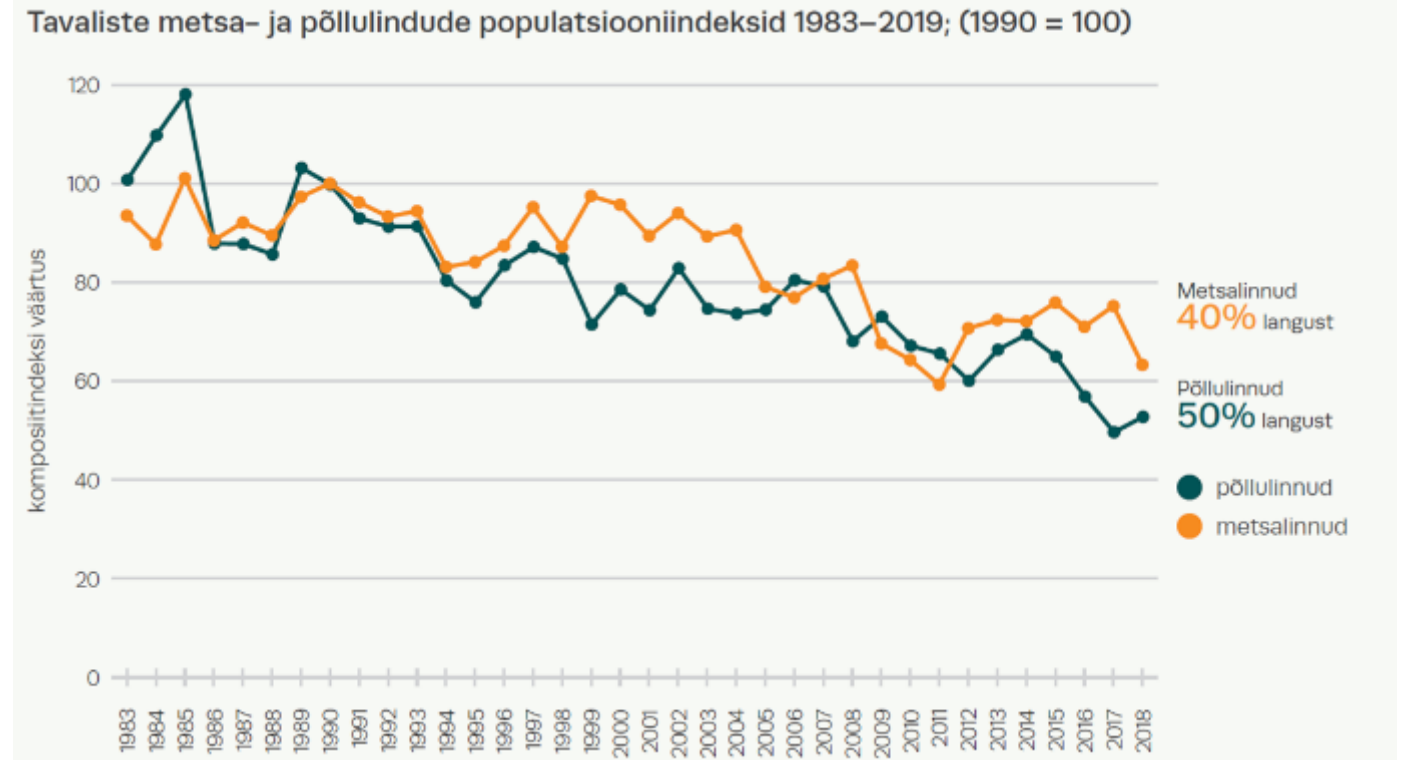
1905   1920   1940   1960   1980   2000   2018

Eesti

Elurikkus Eestis järgib muu Euroopa trende

- Linnud kaovad nii põllumajandusmaastik est kui metsadest
- Iga viies Eesti liik on ohustatud (Punane nimestik 2022)

SEOSD KLIIMAMUUTUSE, INIMESTE JA LOODUSE VAHEL

Kliimamuutus võimendab elurikkuse kadu

Kliimamuutus ise ohustab otsese mõjutegurina paljusid liike ning ökosüsteeme, kuid lisaks võimendab ka teiste elurikkust kahjustavate tegurite mõju.

Elurikkuse kadu võimendab kliimamuutust

Niidud, metsad ja märgalad on olulised süsinikulaod. Mida paremas ökoloogilises seisus elupaigad on, seda rohkem olulisi funktsioone (sh süsinikusidumine ja süsinikuvaru hoidmine) nad suudavad täita. Elupaikade kadu ja kahjustumine võimendab kliimamuutust.

Ökosüsteemid reguleerivad kliimat

Valge jää ja lumi peegeldavad päikesekiirgust, ookeanid salvestavad soojust, ökosüsteemid seovad atmosfäärist süsihappegaasi.

KLIIMAMUUTUS

Looduspõhised lahendused

Looduspõhised lahendused - ökosüsteemide taastamine, elurikkust ja looduse funktsioone arvestav maakasutus jm - aitavad kliimamuutust ja selle mõjusid leevendada, suurendades loodusesse seotud süsinikukogust, leevendades ekstreemsete ilmaolude mõjusid ning tagades meile hädavajalike looduse hüvede olemasolu ja taastumise.

Inimesed saavad loodust kaitsta ja taastada

Kaitsealade hoidmine ja loomine, niitude-metsade ja märgalade taastamine, rohelisemad linnad, looduslikke protsesse võimestav taastav põllumajandus, suurte rohusööjate tagasitoomine maastikku.

Kliimamuutus mõjutab inimesi

Praegused mõjud ja tulevikuriskid sisaldavad jää sulamist, mereveetaseme tõusu, ekstreemsemaid ilmastikuolusid, maa degradeerumist ja vähenenud toidu varustuskindlust.

Inimtegevus tõukab tagant elurikkuse kadu

Lisaks kliimamuutusele on elurikkuse kao otseseks inimekkelisteks teguriteks ka elupaikade hävitamine, loodusressursside ülemäärane kasutus, saaste ja invasiivsed võõrliigid.

Inimtegevus tõukab tagant kliimamuutust

Fossiilset päritolu kütuste põletamine, looduslike ökosüsteemide hävimine ja kahjustumine ning suure kasvuhoonegaaside heitega (toidu)tootmissüsteemid on peamised kliimamuutust põhjustavad tegurid.

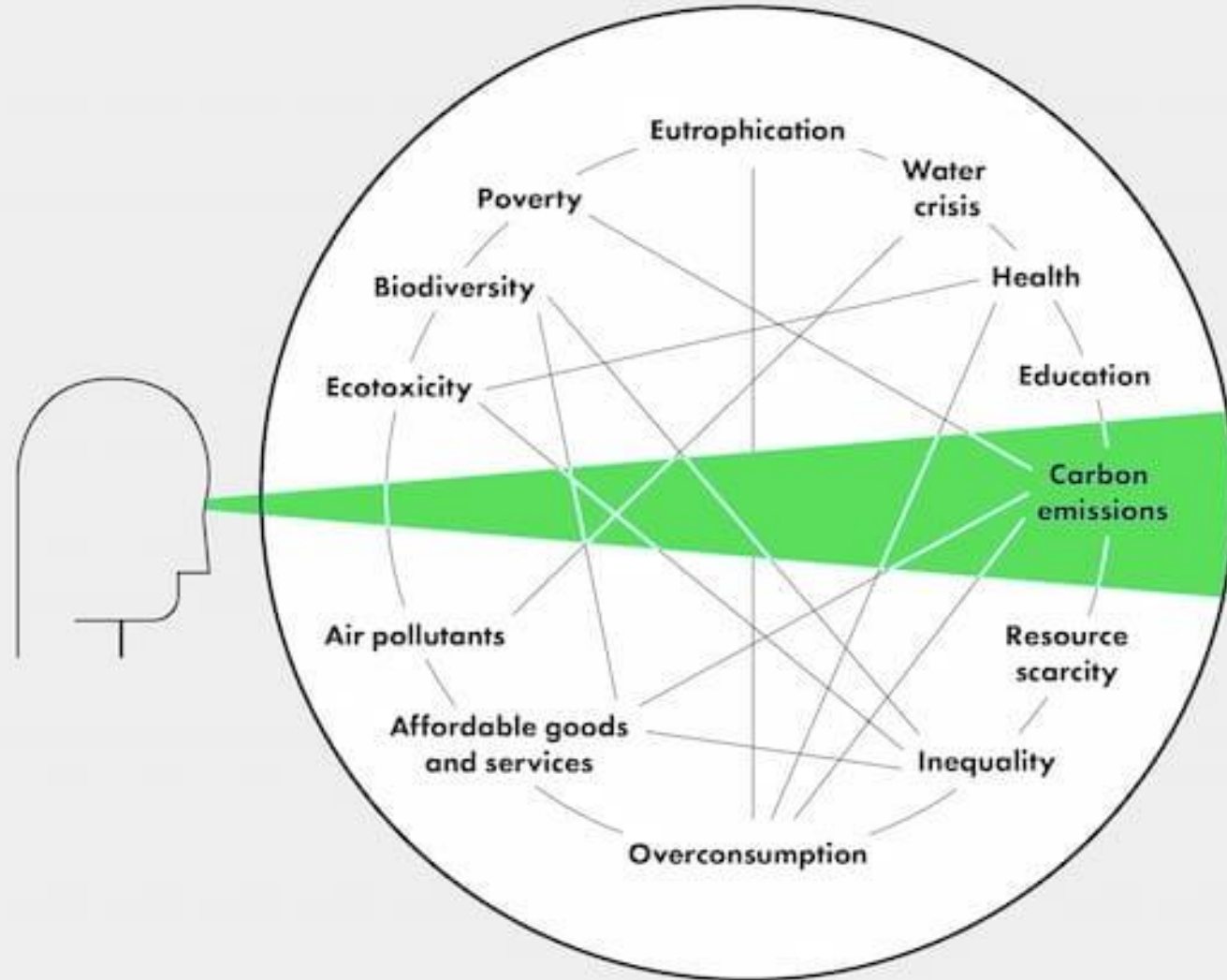
INIMESED

LOODUS

Loodus on inimeste hea elu alus

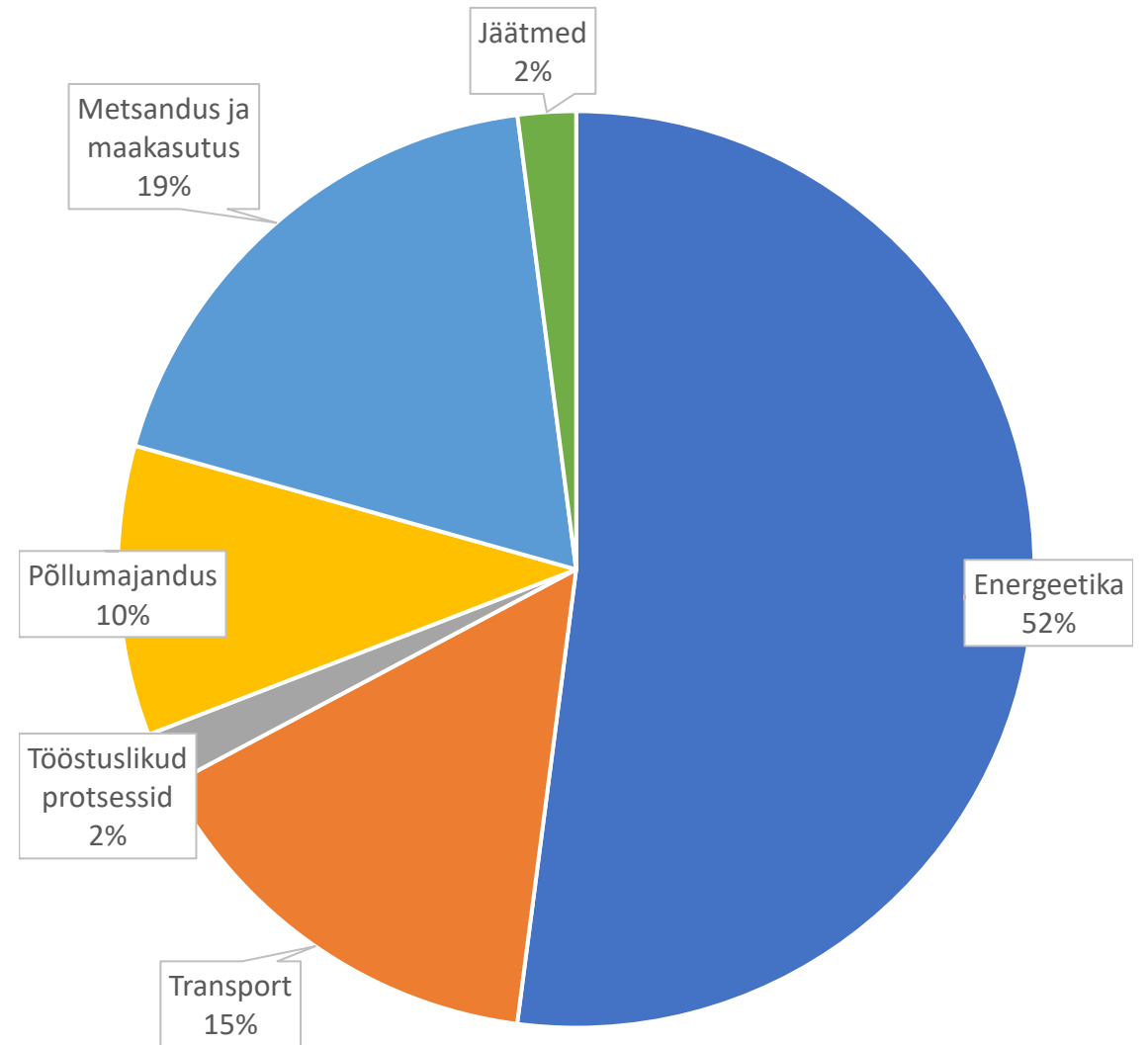
Loodus loob meie elukeskkonna ja tagab meile eluks hädavajalike protsesside ja hüvede olemasolu alates aingeringete toimimisest kuni meelerahu pakkumiseni.

Carbon tunnel vision

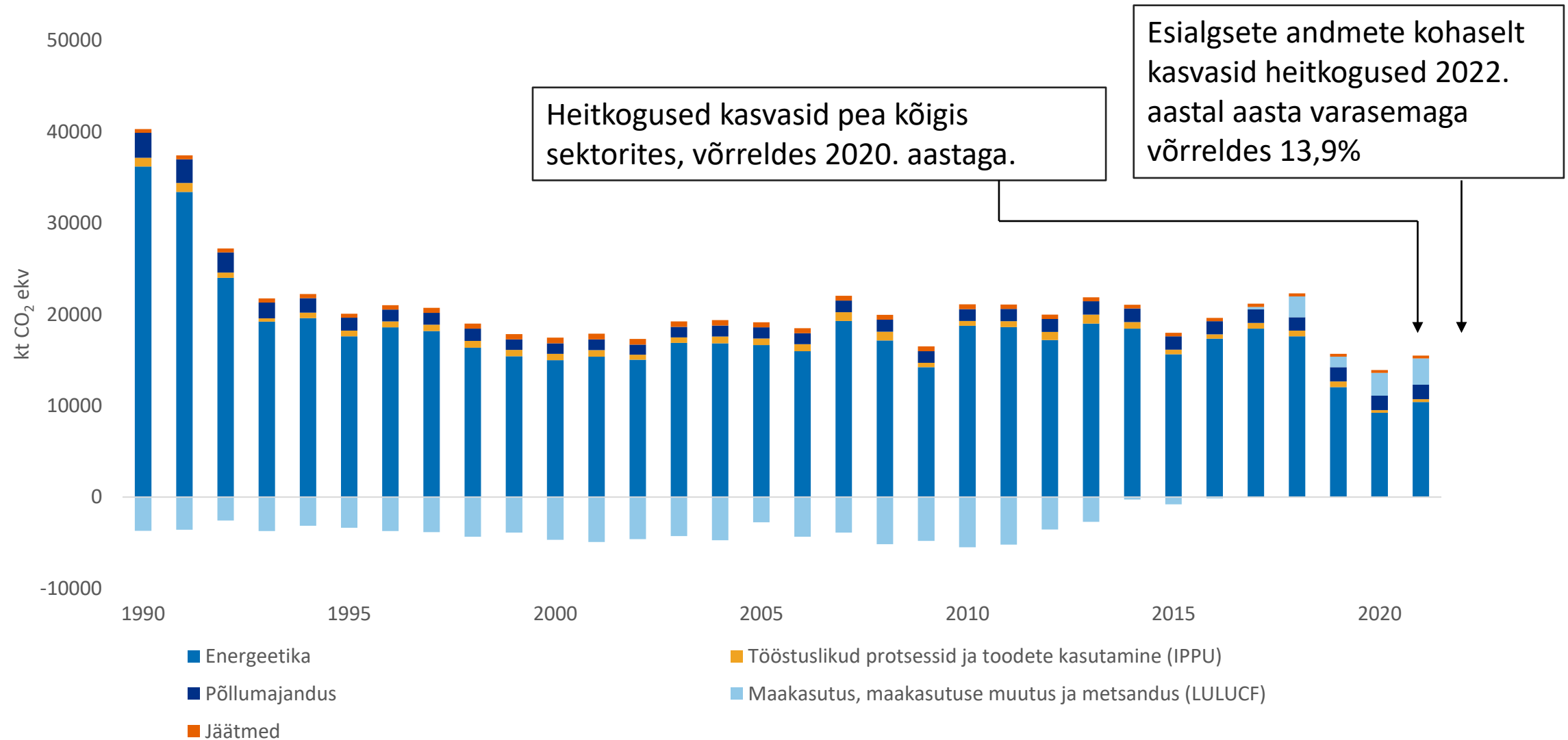

Sustainability transition

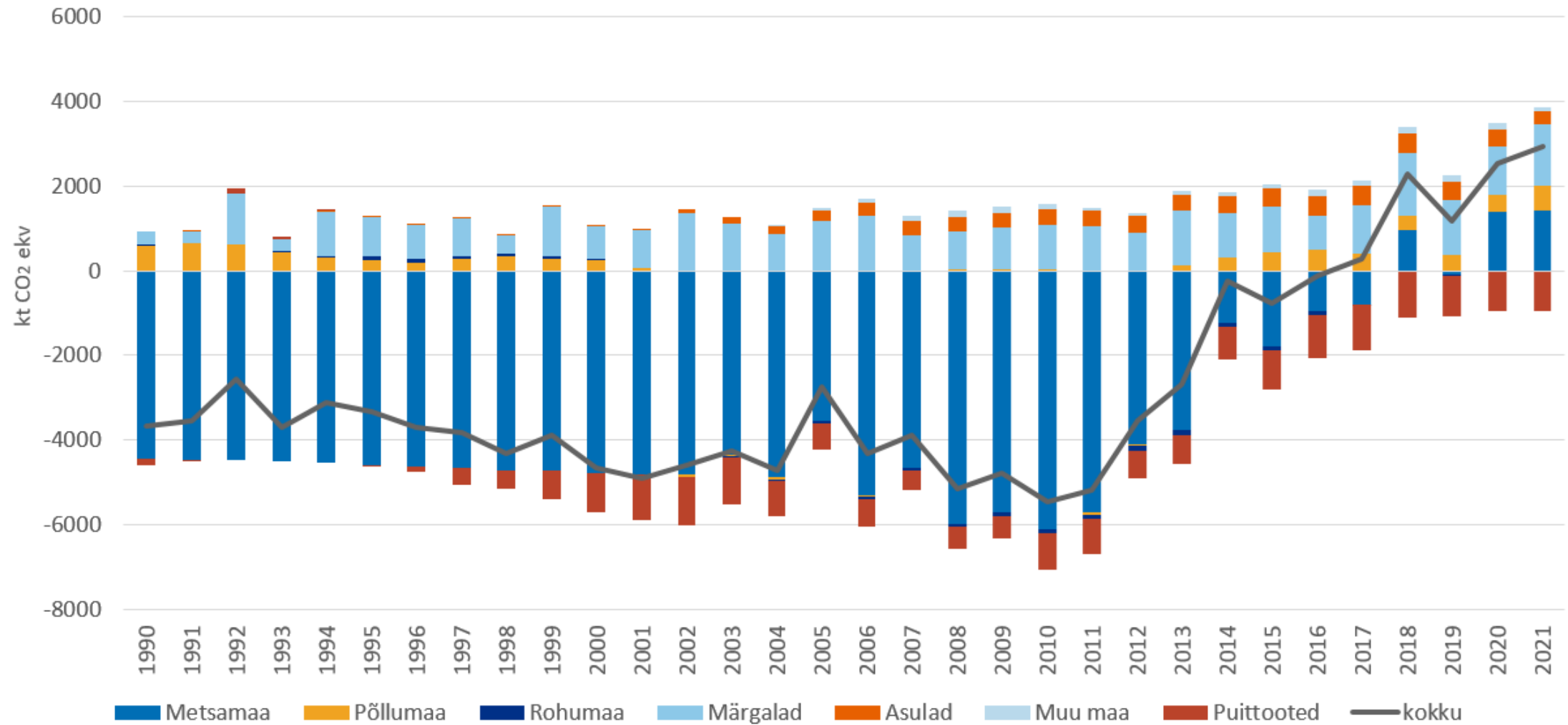
Eesti kasvuhooonegaasid 2021

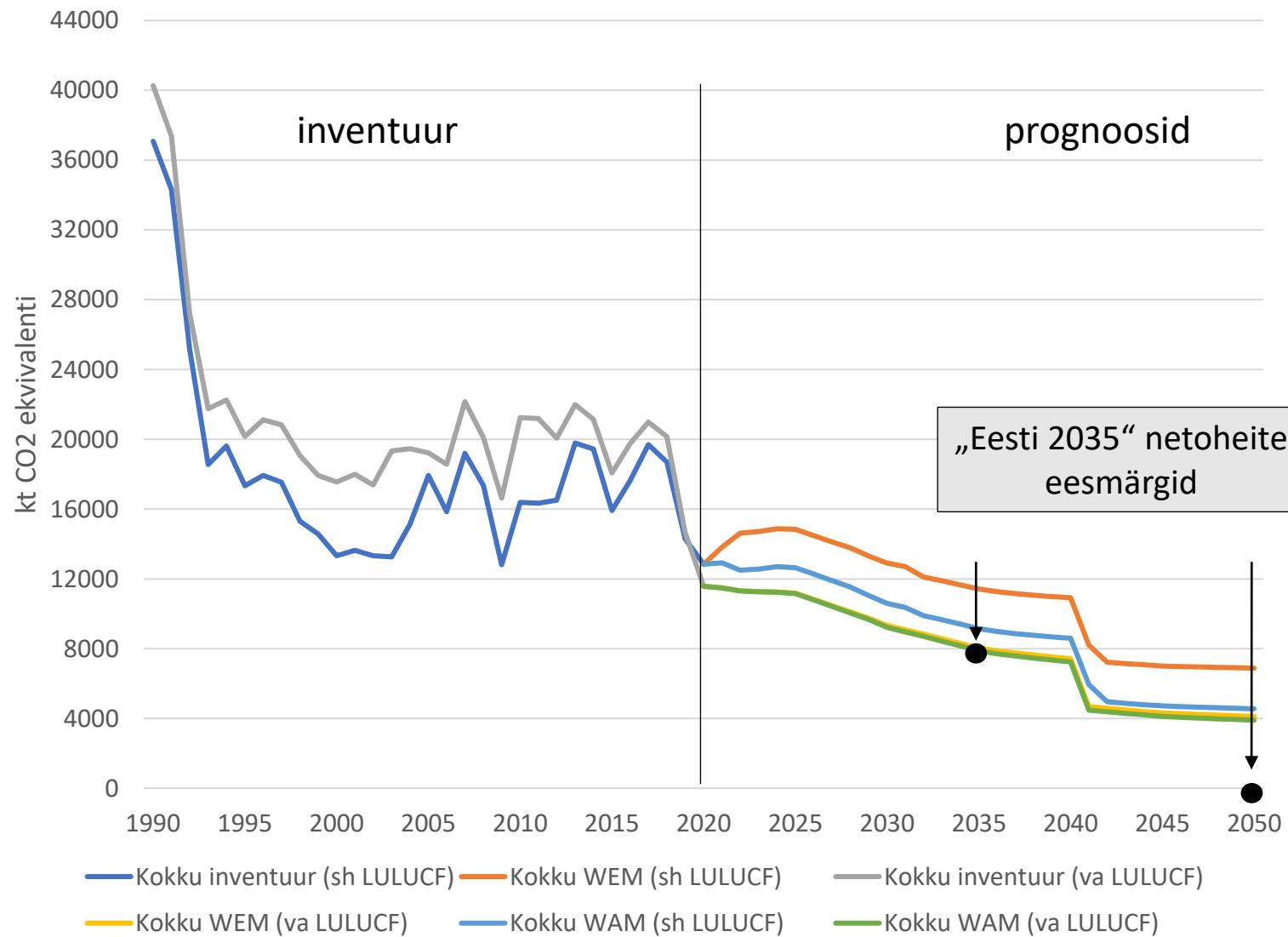

Kasvuhoonegaasid 1990–2021

Kasvuhoonegaaside heitkogused LULUCFis 1990-2021

Eesti kliimaeesmärgid

2030

2040

2050

**Kliimapaketi „Eesmärk 55“
JIM eesmärk: -24%**

Uued EL 2040 eesmärgid:
arutelusid alustatakse 2024

**Kliimapaketi „Eesmärk 55“
LULUCF eesmärk: -0,43 mln t
(võrreldes 2016-2018
keskmisega)**

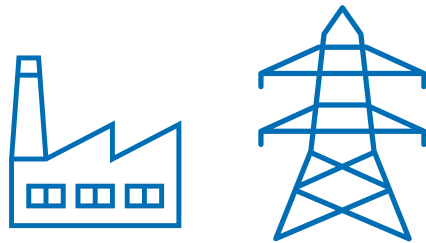
**Kliimapoliitika põhialused
aastani 2050 ja Eesti 2035:
kliimaneutraalsus ehk
kasvuhoonegaaside heide ja
nende sidumine on tasakaalus**

**Eesti 2035 tegevuskava: 8 mln
tonni CO2 ekv**

Euroopa Liidu ülese -55% eesmärgi saavutamine

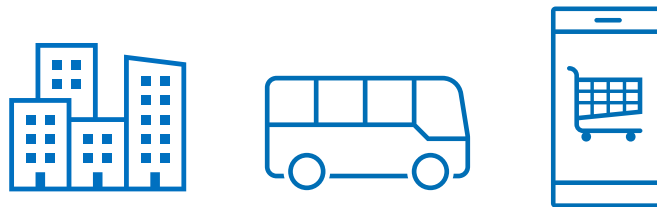
Heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem (ETS)

- EL 2030. a eesmärk võrreldes 2005. a: -43% -> -62%
- Riiklikud eesmärgid puuduvad

Jõupingutuste jagamise määrus (ESR)

- EL 2030. a eesmärk võrreldes 2005. a: -30% -> -40%
- Eesti 2030. a eesmärk võrreldes 2005. a : -13% -> -24%

Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse määrus (LULUCF)

- EL 2030. a eesmärk: 310 mln tonni sidumist
- Eesti 2030. a eesmärk: 0,43 mln t lisasidumist vrld 2016-2018

Demokraatlik ja turvaline riik, kus säilib ja areneb eesti keel, rahvus ning kultuur

Inimene

Arukas, tegus,
tervist hoidev

Ühiskond

Avatud, hooliv
ja koostöömeelne

Majandus

Tugev,
uendusmeelne,
vastutustundlik

Elukeskkond

Kõigi vajadusi arvestav,
turvaline ja kvaliteetne

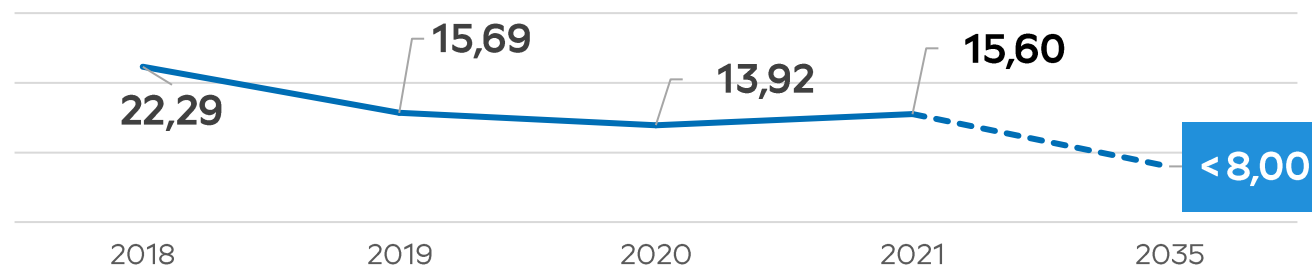
Riigikorraldus

Uendusmeelne,
usaldusväärne
ja inimesekeskne

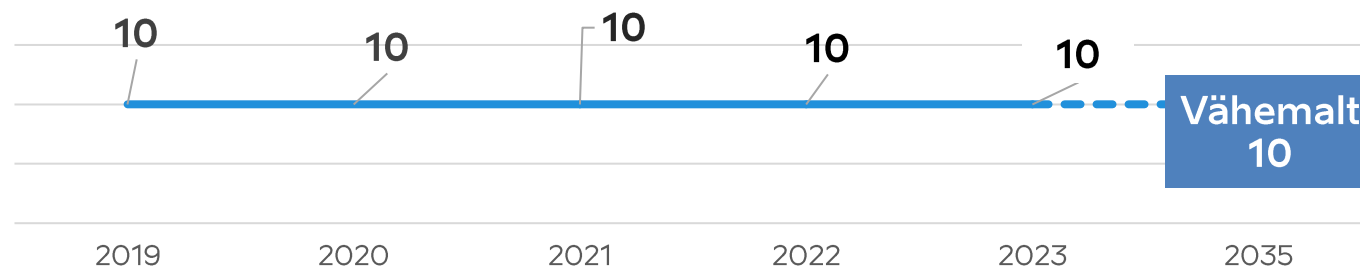

Aluspõhimõtted

● Kasvuhoonegaaside netoheide (sh LULUCF), miljonit tonni CO₂ ekvivalenti

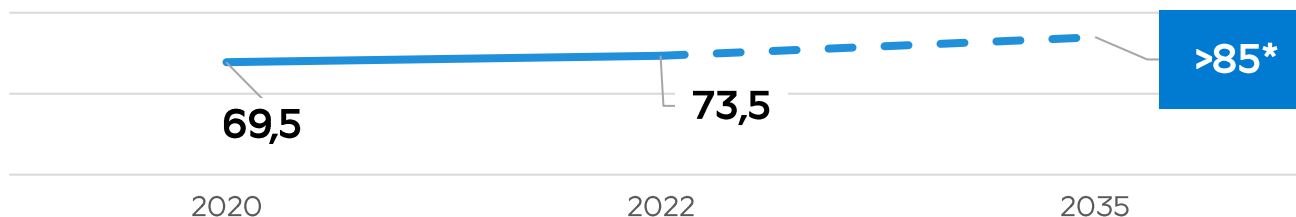
● Eesti koht üleilmses säästva arengu eesmärkide indeksis edetabelis

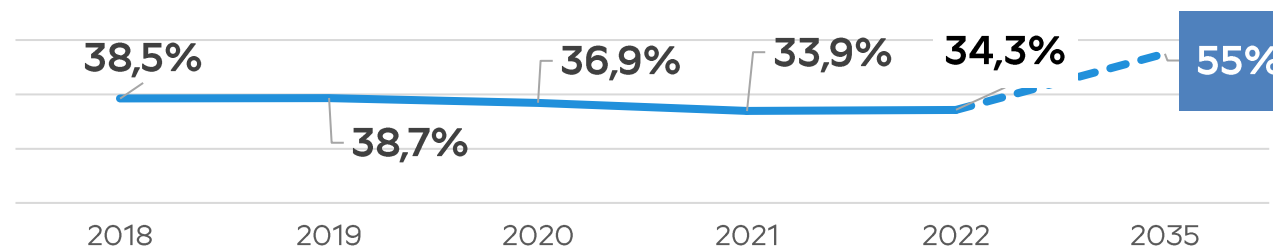
Kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond

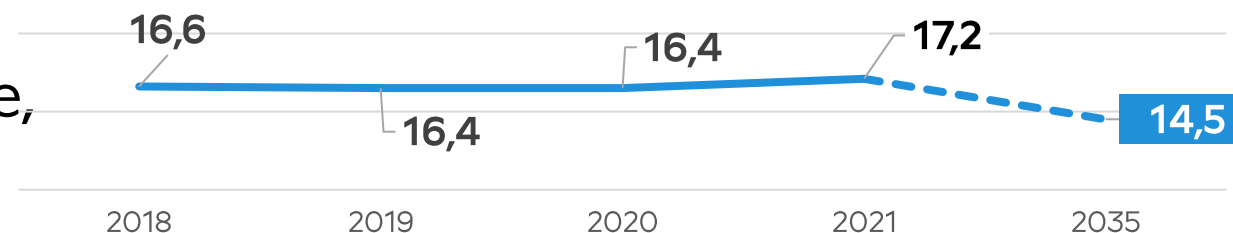
Elukeskkonnaga rahulolu

Ühissõidukiga, jalgrattaga või jalgsi töökäijate osatähtsus hõivatutest, %

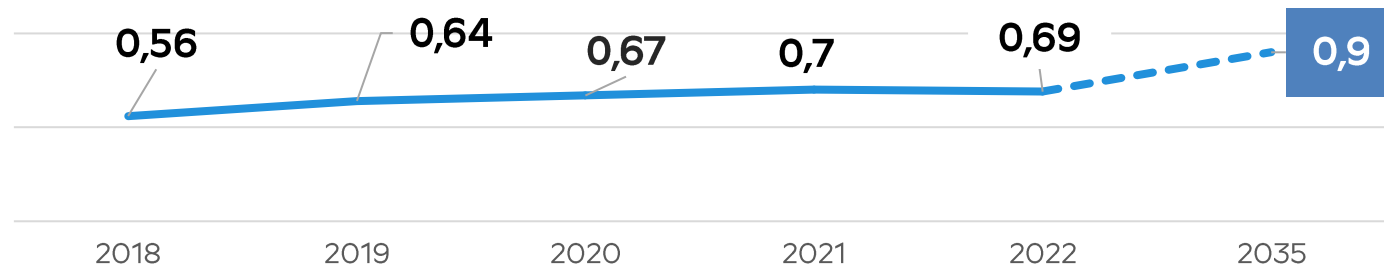

Elamute ja mitteelamute energiatarve, TWh

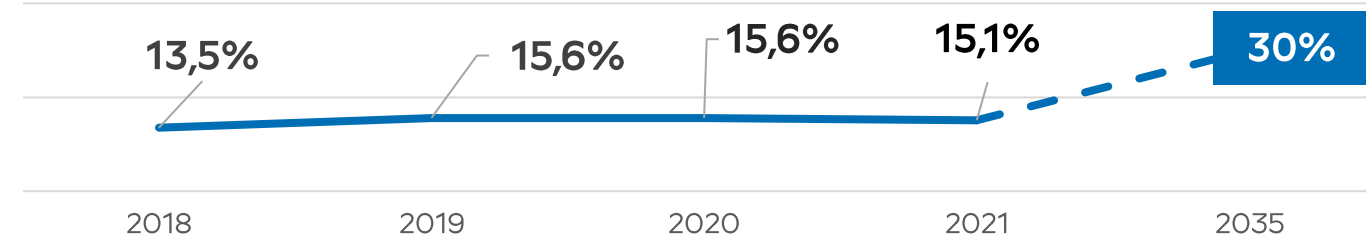

Tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik majandus

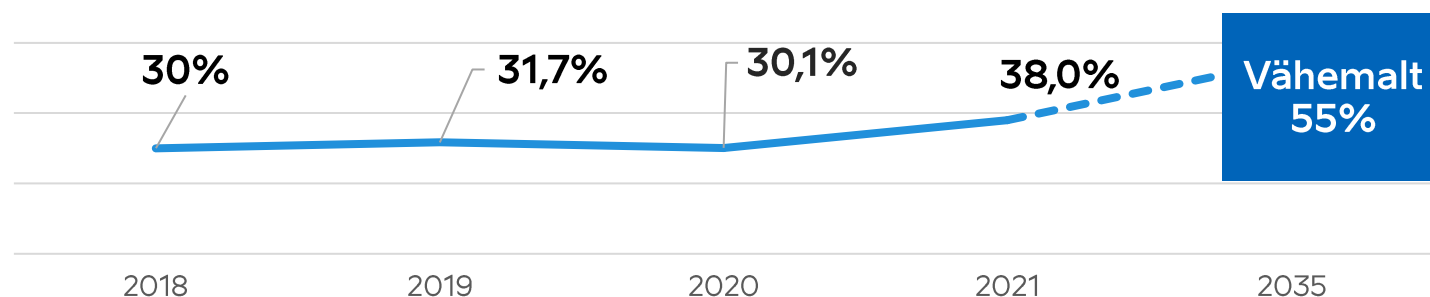
● Ressursitootlikkus, eurot/kg

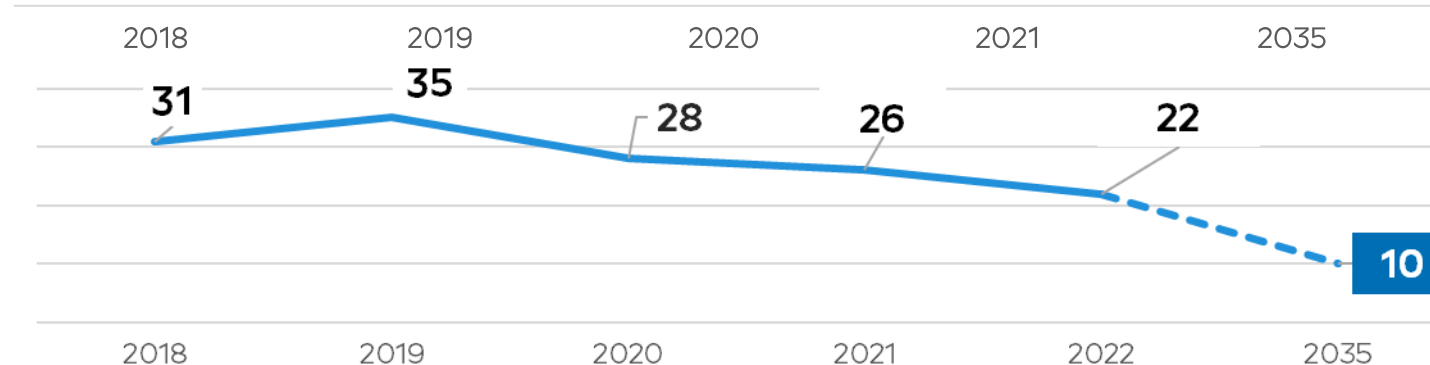
● Ringleva materjali määr, %

● Taastuvenergia osatähtsus energia lõpptarbimises, %

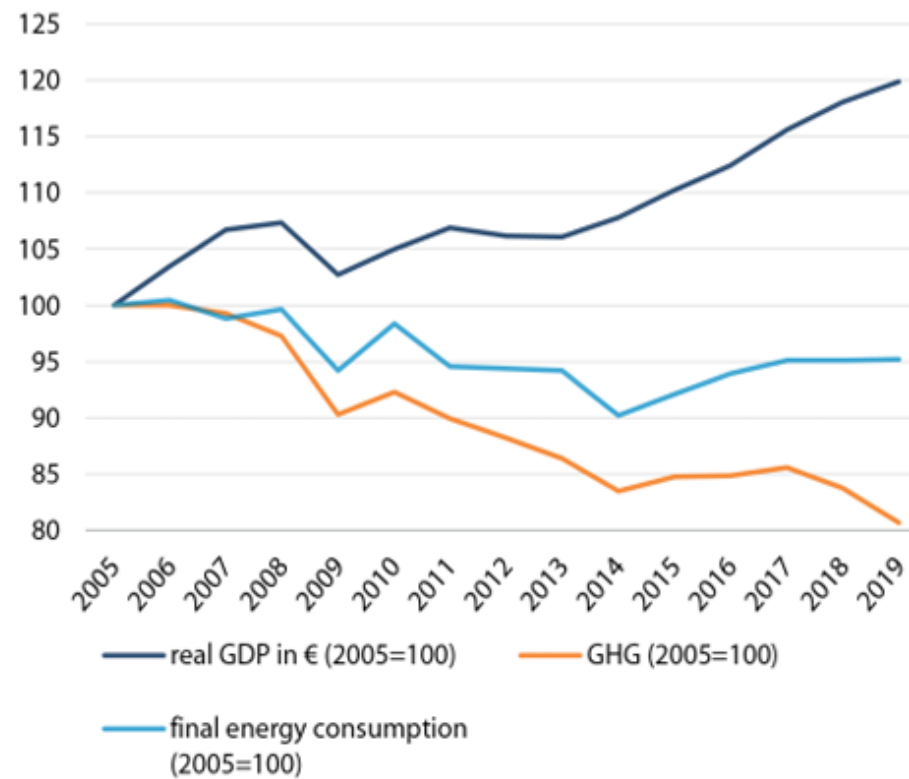

● Eesti koht IMD rahvusvahelise konkurentsivõime indeksi edetabelis

Majanduskasv
ei sõltu
fossiilkütuste
tarbimisest

GDP, GHG emissions, energy consumption
(EU-27, 2005=100)

Data source: Eurostat.

Muutused majanduses

- Muutused maailmamajanduses juba toimuvad
- Rohereformid toovad uusi võimalusi

Ekspertide hinnangul on Eesti jaoks suurima oodatava mõjuga järgmised veel arendusjärgus tehnoloogiad:

liha alternatiivne tootmine

tehisintellekt ja masinõpe

sardsüsteemid ja kiibitehnoloogia

vesinikutehnoloogia

biorafineerimine

rakutüvede digitaliseeritud arendamine

Need tehnoloogiad suudavad lahendada nii Eesti enda rohepöörde probleeme kui ka kätkevad suuri võimalusi Eesti tehnoloogiasektorile rakenduste arendamiseks ja müügiks.

KLIIMAMINISTEERIUM

KLIIMAMINISTEERIUM

Kliimaseaduse koostamine

Keit Kasemets,
Kliimaministeeriumi kantsler

20.09.2023

Kliimaseaduse koostamise lähtekohad

- Eraldiseisev kliimaseadus + eriseaduste ajakohastamine
- Laiapindne sihtrühmade kaasamine
- Avatud arutelu ja dialoog
- Andmepõhisus

Kliimaseaduse eesmärgid

- alus keskkonnasõbralikumale majandusele üleminekuks ja tugevama konkurentsieelise tekkeks
- ettenähtavus, selgus ja õiguskindlus kliimaneutraalsuse saavutamiseks hiljemalt 2050. a
- aidata kaitsta nii tänast kui tulevasi põlvkondi kliimamuutuste kahjuliku mõju eest
- liigirikkuse säilimise kaitse ja looduslike ökosüsteemide hea seisund;
- tagada kliimamuutuste mõjuga kohanemiseks vajalike meetmete rakendamine ja meetmed nendega tegelemiseks

Ettepanek kliimaseaduse ülesehituseks

- Pikaajalised KHG heite vähendamise eesmärgid
- Vahe-eesmärgid ja sektoraalsed eesmärgid
- Eesmärkide saavutamiseks vajalikud rahalised vahendid ühte pilti
- Poliitikate ja meetmete kujundamise ühtsed põhimõtted
- Vajalikud ülemineku perioodid

Ettepanek kliimaseaduse ülesehituseks

- Aruandluse raamistik ja kord
- Vastutavad osapooled
- Koostöövormid eri valdkondade ja tasandite vahel
- Järelevalvemehhanism

Sektoraalsete eesmärkide seadmine

- Sihid vajalikud nii avalikule kui erasektorile
- Andmepõhine meetmete pakett
- Võimekus sotsiaal-majanduslike jt mõjuhinnangute teostamiseks

Ettepanek eesmärkide seadmiseks

- Energeetika
- Transport
- Hooned
- Tööstus
- Jäätmemajandus
- Põllumajandus (sh põllumaa)
- Metsandus (sh metsamaa ja puittooted)
- Turbatootmine

Kaasamine

- Kliimanõukogu
- Juhtrühm
- Töörühmad
- Arvamusrännakud ja arutelud maakondades
- Täiendav eraldi koordinaator KOV'idele

Kliimanõukogu – sõltumatu nõuandev kogu

Kliimateadus

Elurikkus

Ringmajandus

Energeetika

Transport, liikuvus

Elukeskkond

Põllumajandus

Metsandus

Ettevõtlus, rahandus

Oskused, tööturg, haridus-
teadus

Hariduspsühholoogia

Digi

Tööandjate Keskliit

Kaubandus-Tööstuskoda

Kodanikuühiskond

Majandus

Timo Palo

Aveliina Helm (Tartu Ülikool)

Kerli Kant-Hvass (EBS)

Gunnar Okk

Marek Rannala

Tõnis Arjus

Ants-Hannes Viira (Maaülikool)

Veiko Uri (Maaülikool)

Sten Tamkivi ja **Rainer Sternfeld**

Erik Puura (TalTech)

Grete Arro (Tallinna Ülikool)

Jaak Vilo (Tartu Ülikool)

Kai Realo

Väino Kaldoja

Maia-Liisa Anton

Kaspar Oja

Ülesanded

- ✓ Huvirühmade ja avalikkuse ettepanekute teadmispõhine hindamine ja valideerimine
- ✓ Regulaarne kliimaeesmärkide poole liikumise seire + soovitused
- ✓ Kliimapoliitika kõneisikud oma valdkonnas

Juhtrühm

Juhib kliimaseaduse väljatöötamist

Juht:

- Kliimaministeeriumi kantsler

Liikmed:

- Eesti Keskkonnaühenduste Koda
- Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
- Tööandjate Keskliit
- Eesti Linnade ja Valdade Liit
- Rohetiiger
- Riigikantselei
- Ministeeriumite valdkondlikud asekantslerid

Töörühmad

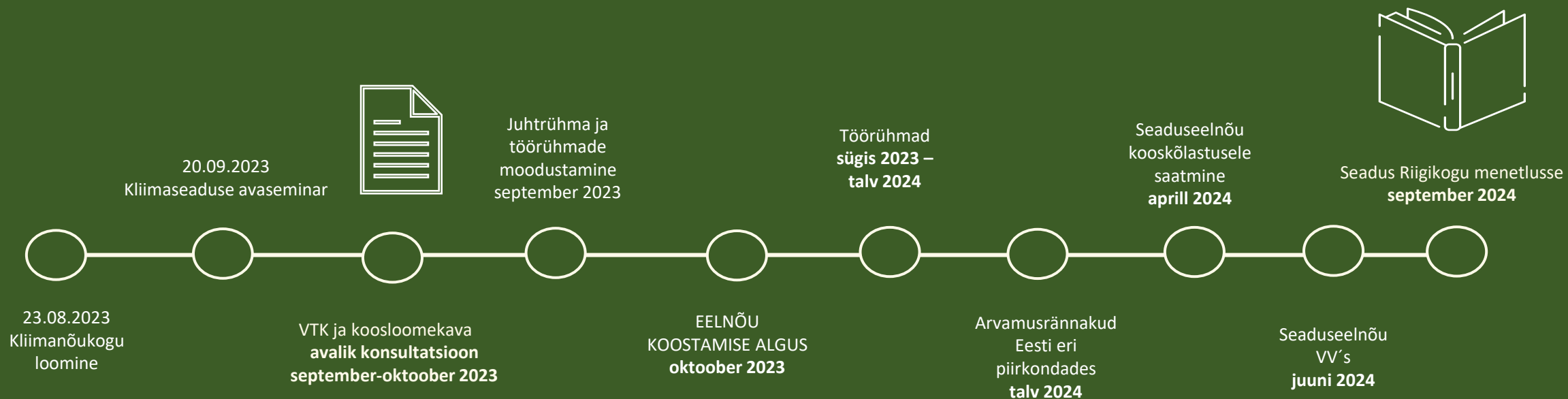
- Energeetika
- Transport ja liikuvus
- Ruumiloome ja hooned
- Elurikkus ja maakasutus
- Kestlik toidusüsteem
- Ressursikasutus (sh tööstus, ringmajandus ja jäätmed, maavarad)

Horisontaalsed teemad igas töörühmas

- kliimamuutustega kohanemine
- elurikkus
- TA&I, haridus ja oskused
- rohetechnoloogiad, kasu ja võimalused
- rahastamine ja ressursid
- üleminekuga seotud muutused inimese vaatest
- õiguslikud küsimused
- vajalikud muutused riigivalitsemises

Ajakava

KLIIMAMINISTEERIUM

AVAÜRITUS

„Start kliimaseadusele“

20. september 2023

KLIIMAMINISTEERIUM

